Inspraakreactie gemeente Ooststellingwerf Ontwerp Programma van Eisen busconcessie Fryslân 2024-2034

Oosterwolde, 17 januari 2023

Geacht college van Gedeputeerde Staten van Fryslân,

Met deze brief maakt de gemeente Ooststellingwerf gebruik van de inspraakprocedure op het Ontwerp Programma van Eisen busconcessie Fryslân 2024-2034. Dit Ontwerp Programma van Eisen (hierna te noemen Ontwerp PvE) ligt voor zienswijzen ter inzage van 7 december 2022 t/m 20 januari 2023 ter inzage en gaat in op de invulling van het openbaar vervoer beleid van de Provincie Fryslân.

Wij zijn blij met de wijze waarop het proces van de nieuwe concessie is ingezet, er wordt ruimte geboden voor zienswijzen en inspraak. Echter zouden we jullie willen meegeven dat het tijdvak wederom ongelukkig is in verband met de vakantieperiode. Het is goed om te lezen dat flexibiliteit, maatwerk en toegankelijkheid voor iedereen zijn opgenomen. Niet in de laatste plaats zijn wij verheugd met de attentie voor duurzaamheid dat zich onder meer vertaalt naar emissievrij vervoer.

De gemeente Ooststellingwerf is met u van mening dat mobiliteit en bereikbaarheid van cruciaal belang zijn voor de leefbaarheid in Fryslân, zeker ook in onze gemeente, centraal in het noorden van het land. Om de vitale dorpen en sterke regionale kernen in Zuidoost Fryslân een impuls te geven trekken we veelvuldig samen op. Naast het versterken van de kenniseconomie (o.a. Biosintrum), de aanleg van glasvezel en de verbetering van de infrastructuur door de verdubbeling van de N381, hebben we hiertoe samen een Regiodeal gesloten. Wij gaan er vanuit dat uw college deze intenties en belangen ook gaat vertalen in de eisen van het openbaar vervoer in, door en naar deze regio.

Zienswijze
De gemeente Ooststellingwerf is echter van mening dat het voorliggend Ontwerp PvE onvoldoende is. Daarbij gaat het om de volgende onderdelen:

Openbaar vervoer is van belang voor de mobiliteit van inwoners, leerlingen/studenten, werkenden en bezoekers en daarmee dus voor de bereikbaarheid van onze dorpen, kernen, voorzieningen enze aantrekkelijke omgeving. Het is een conventionele gedachte dat het openbaar vervoer hierin als enige vervoersmodaliteit een rol speelt. In onze ogen ontbreekt in het Ontwerp PvE een doorkijk op de langere termijn hoe de concessiehouder dient in te spelen op de mobiliteit van de toekomst. Sterker nog: voor de gemeente Ooststellingwerf is het Ontwerp PvE enkel een vertaling van bestaande lijnen die in niveau of frequentie worden verschraald.

Wij hechten daarnaast grote waarde aan een goed openbaar vervoernetwerk waarbij de provinciegrens geen barrière moet zijn. Vanuit Fryslân en onze gemeente gaan er openbaar vervoerlijnen richting Groningen/Leek en Assen. Aansluiting en samenwerking met het OV bureau Groningen-Drenthe is belangrijk om dit grensoverschrijdend netwerk te behouden en te verbeteren.

Oosterwolde vormt met haar busstation een centrale spil in de OV-lijnen in deze regio van Fryslân. Van hieruit bestaan goede verbindingen naar onder meer Heerenveen/Wolvega, Drachten en Assen. Helaas is een goede verbinding met Assen vanuit Oosterwolde reeds geschrapt door het combineren van de buslijnen 14 en 84. Met grote verbazing hebben we in het Ontwerp PvE kennisgenomen van de forse verschraling van het openbaar vervoer. Het mag duidelijk zijn dat de gemeente Ooststellingwerf dit onacceptabel vindt en het standpunt

heeft dat het aanbod van voor het ingaan van de dienstregeling december 2022 ongewijzigd, en bij voorkeur verbeterd, moet worden opgenomen.

Er kan uiteraard wel rekening worden gehouden met de bezetting (reizigersvraag) van de bussen. Flexibiliteit biedt dan ruimte om met ander (kleiner) materieel toch de huidige frequentie (per uur, dag en richting) te handhaven.

De gemeente Ooststellingwerf heeft, mede door de eigen ingezette ambities, de verwachting dat er (grote) veranderingen gaan plaatsvinden in het openbaar vervoer. Wij denken hierbij aan de impact van de doelstelling van het emissievrij vervoer, de gedachte achter *mobility as a service* (MaaS) en de ketenreis. Wij realiseren ons dat het Ontwerp PvE ruimte laat aan de concessiehouder, uitgaande van een minimaal niveau. Wel hebben we een grote zorg dat de flexibele ruimte ontoereikend is voor kansrijke ontwikkelingen. Graag willen we duidelijkheid over het benutten van de flexibele ruimte binnen de concessie.

Vervoersarmoede
In opdracht van de provincie Fryslân is een onderzoek uitgevoerd naar vervoersarmoede in de provincie. Qua percentage huishoudens met een hoog risico op vervoersarmoede scoort de gemeente Ooststellingwerf erg hoog, 11,3%. Dit kan resulteren in bijvoorbeeld:

- Jongeren kiezen niet voor een HBO-opleiding of MBO-opleiding verder weg omdat er geen vervoer is, of omdat ze drie uur onderweg bent zijn.
- Het niet kunnen accepteren van werk dat iets verder weg is omdat het met het openbaar vervoer niet makkelijk te bereiken is en men geen geld heeft voor een auto.
- Inburgering wordt belemmerd als er geen, slecht en/of duur OV is en de taalcursus is niet in de buurt.
- Niet accepteren van vrijwilligerswerk of het meedoen aan activiteiten omdat het te duur is of omslachtig om er te komen.
- Ouderen kunnen niet meer zelf de boodschappen doen of sociale contacten onderhouden omdat er geen bus gaat en ze geen auto hebben.

In Ooststellingwerf zijn Drive, automaatje en taxipassen aanwezig. Voor de ‘gemiddelde inwoner’ zijn dit geen oplossingen voor het dagelijks leven. Deelauto’s, Drive-achtige oplossingen of lokale automaatjes (georganiseerde carpooloplossingen) kunnen evt. alternatieven zijn die de provincie kan stimuleren en bekostigen.

Resumerend
Resumerend is het gemeentebestuur erg teleurgesteld in de manier waarop Ooststellingwerf is gepositioneerd in de OV-concessie en daarmee wordt afgeremd in kansen en ambities. Willen we meegaan in de nieuwe tijd, oog hebben voor veranderende opgaven en alle dorpen en regionale kernen leefbaar houden dan vraagt dit een gezamenlijke inspanning. Wij zien op verschillende terreinen aanknopingspunten en noemen daarbij onder meer het Biosintrum waarmee we ondernemerschap, kenniseconomie en innovatie in de regio behouden, de inzet op duurzaamheid en de realisatie van waterstof-conversieinstallatie, investeringen in de regio-promotie (Appelscha 3.0), centrumontwikkelingen in Oosterwolde en de woningbouwopgave in de gehele gemeente.
Het zijn hele concrete projecten die met medewerking van provinciaal beleid tot wasdom kunnen komen.

Uiteraard zijn we bereid onze inspraak toe te lichten. Wij nodigen u uit om u te ontvangen en te informeren over de relevante ontwikkelingen die bijdragen aan een vitaal en bereikbaar Ooststellingwerf.

Opmerkingen per onderdeel op het Ontwerp Programma van Eisen

1.3. Hoofdkeuzes

- *Op verbindingen waar weinig vraag naar vervoer is, wat tot gevolg zou hebben dat er soms lege bussen zouden rondrijden, wordt aanvullend vervoer (C-lijnen) of een vorm van Maatwerk (D-lijnen) aangeboden. Er zijn op dit moment twee verschillende vormen van Maatwerkvervoer binnen de concessie: een Buurtbus en Flex-OV (in de huidige concessie is dat de Opstapper).*
    - Welke criteria worden gehanteerd voor “weinig vraag naar vervoer”?

- *Het is van belang dat het OV-netwerk in A- tot en met F-Lijnen/kernen wordt ondersteund door kwalitatief goede ketenknooppunten, zodat reizigers prettig en comfortabel kunnen overstappen van en naar de Hoofdstructuur.*
    - Wat bedoelt u met ketenknooppunten en waar bevinden deze zich?

- *Op het vlak van duurzaamheid wordt gestreefd naar een volledige zero-emissie Busvloot gedurende de concessie, uiterlijk in 2030.*
    - De duurzaamheidsdoelstellingen komen overeen met de ambities van de gemeente Ooststellingwerf. Wij ondersteunen deze dan ook en zien als regio kansen om hier in het kader van waterstof een bijdrage aan te leveren.

3.1. Vervoerkundige eisen

B-lijnen

- Volgens ons valt Haulerwijk onder de kernen die verbonden moet worden middels een B-lijn.

C-lijnen

- Nijeberkoop, Elsloo en Makkinga moeten worden bediend door de C-spitslijn waarbij kan worden volstaan met een bediening met minimaal drie ritten per richting op werkdagen.
    - Dit is voor ons onvoldoende. Nijeberkoop, Elsloo en Makkinga moeten worden bediend met een volwaardige C-lijn zodat de dorpen ook buiten de spitsperiode bediend worden. De invulling hiervan kan ook met klein materieel.

Toegankelijkheidskenmerken

- *Het materieel is toegankelijk voor Reizigers met een handicap en voldoet aan alle vigerende wet- en regelgeving alsmede de van toepassing zijnde CROW-richtlijnen en het Bestuursakkoord Toegankelijk Openbaar Vervoer.*
    - Toegankelijkheid van het openbaar vervoer is voor ons erg belangrijk. In een inclusieve samenleving moet iedereen op een toegankelijke, goede en veilige wijze kunnen reizen met het openbaar vervoer.